

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No6
MAXSUS SON

BAKALAVR TALABALARINIG MAQOLALARI TO'PLAMI

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 206 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil mayda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Strategies for achieving sustainable growth through green economy transition.....	14
Umida Kakhramonova Gayratovna, Tillayev Khurshidjon Sulaymon oglu	
Current state and development prospects of tourism: comparative analysis and Uzbekistan's experience.....	20
Risolatbonu Shakhzodova, Laziza Khalilova, Nabijonov Biloliddin, Aziza Usmanova	
Инновационные подходы к повышению эффективности корпоративного управления.....	26
Тлеумуратова Мадинабону Дилмурат кизи, Уринов Бабур Насиллоевич	
Startup проекты и их реализация	30
Ёдгорова Мухайе Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
Methodology of Teaching English: Traditional and Modern Approaches	34
Ravshanova Ziyoda Qahramon Qizi, Xoliqova Dilafruz Shuhratovna	
Государственный кредит и государственный долг.....	37
Срождидинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Сравнительный анализ реформ государственных финансов в Китае и Грузии: уроки для Узбекистана	42
Срождидинова Зарина Хайриддиновна, Шарифзода Мубина Дилмуроджон кизи	
Korxonalarda asosiy vositalar hisobini yuritishni takomillashtirish	49
Shakarov Shahzod Sobir o'g'li, Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Esanov Oybek Madatovich	
Sustainable consumption and production: economic challenges and solutions.....	55
Abdullayev Abdug'ofur, Abdubaxromov Abduazim, Eshniyozov Ozodbek, Azizbek Abdullayev	
Traffic congestion in Uzbekistan: causes and strategic solutions	60
Abdulloh Qodirov, Imron Egamberdiyev, Isomiddin Ravshanov, Munisa Bekmirzayeva	
The relationship between corruption and economic growth.....	64
Jurayev Jo'rabek, Abdullayeva Aziza, Mamatova Sarvinoz, Maha Ibrahim	
Crisis management in the tourism industry	74
Ikromova Munisa, Bahodirova Mohigul, Xalimova Dilbar, Abdullajonova Muslimabonu	
Impact of the touristic indicators on the poverty rate.....	80
Abdumanova Maftuna, Azizova Ruhshona, Shavkatova Mubiyabonu, Durdona Bahodirova	
Bringing sustainability: the role of the green economy in enhancing resource efficiency	91
Salokhiddinova Farangiz, Mardonov MuhammadYusuf, Shovkiyeva Munisa, Ahmadova Xurshida	
The relationship between innovation and environmental emissions.....	98
Mamadiyeva Ruxshona, Nurullayev Asliddin, Abduraimov Sardor Anvar o'g'li, Aysayeva E'zoza	
Green finance unlocked: innovations, challenges in Uzbekistan's perspectives.....	107
Dildora Khodjaeva Mukhamedkhodjaevna, Jamolova Madina Talgatovna, Lola Qidiralieva Ulug'bekovna	
Turning the tide: how Uzbekistan can tackle its water crisis	115
Rixsiboyev Mirhaydar, Orazov Kamron, Baratov Shakhriyor, Bahromjon Urmanov	
Drivers and losses of economic development of Tashkent: a desk study.....	125
Zaribbaeva Komila Ulugbek qizi, Durdona Davletova	
The digital economy in Uzbekistan: challenges and opportunities.....	133
Ro'zmatov Asror, Bo'riyev Javohir, Safarov Habibullo, Mubina Toirova	
Analysis of water consumption in Uzbekistan	139
Rayimjonova Gulsora, Sarvinoz Murodova, Yahyoyeva Nurhayo, Durdona Zaynutdinova	

Global leadership and cross-cultural management: an empirical analysis of intercultural communication competence (icc) in uzbekistan	144
Dr. Eka Surchman, ST, MT, Annisa ciptagustia, SE, M.SI, Abdurakhmanova Iroda Gulmurod qizi	
iqtisodiy masalalarni matritsa nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish	154
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Raqamli to'lov tizimlarining naqd pulsiz iqtisodiyotga o'tishdagi o'rni	167
Jo'rabekova Xumora Muzaffar qizi, Saidov Rasul Boltabayevich	
Рост зеленой экономики во всем мире	172
Баймурадова Зилола Алишеровна, Бобуржон Бахриддинович Избосаров	
Raqamli iqtisodiyotda soliq boshqaruvining transformatsiyasi: soliq tizimining avtomatlashtirilishi samarasi	181
Xodjamov Asliddin O'ktam o'g'li, Maqsudov Bunyod Abdusamat o'g'li	
Problems and prospects of developing small business in uzbekistan under the conditions of a green economy	187
Baymuradova Zilola Alisherovna, Boburjon Bahriddinovich Izbosarov	
Turizm va mehmondo'stlikning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga ta'siri	197
Anvarova Muhsinaxon Otabek qizi	
Zamonaviy mehnat bozorida axborot asimmetriyasi va uning oqibatlari	203
Tojialiye Sherdorbek Elmurod o'g'li, Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	

ZAMONAVIY MEHNAT BOZORIDA AXBOROT ASIMMETRIYASI VA UNING OQIBATLARI

Tojialiye Sherdorbek Elmurod o'g'li

Namangan Davlat Texnika Universiteti,
Korporativ boshqaruv yo'nalishi
3-bosqich talabasi
E-mail: tajialiyevsheeror@gmail.com
UDK-331

Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li

iqtisodiyot fanlari bo'yicha
falsafa doktori (PhD)
menejment kafedrası dotsenti
Namangan Davlat texnika universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston mehnat bozorida axborot asimmetriyasining mavjudligi, uning sabablari va iqtisodiy-ijtimoiy oqibatlari tahlil qilinadi. Norasmiy sektor ishlarining 39 % kishi tomonidan bajarilishi, ishsizlik darajasining 5,8 %, yoshlar va ayollar orasidagi ishsizlik ko'rsatkichlari (mos ravishda 11 % va 18,3 %) kabi statistik ma'lumotlar asosida muammo aniq tasvirlanadi. Shuningdek, IFMR'ning Ma'lumot bozori indeksi orqali hududiy nomutanosibliklar – har bir vakansiyaga 12–17 “rezyume” to'planishi ko'rsatildi. Xulosada esa zamonaviy raqamli axborot platformalarini yaratish, yoshlar va ayollarni qo'llab-quvvatlash hamda hududiy bandlik tizimlarini yaxshilash tavsiya etiladi.

Kalit so'zlar: axborot asimmetriyasi; mehnat bozori; norasmiy sektor; ishsizlik; raqamli platforma.

Abstract: This article examines information asymmetry in Uzbekistan's labor market, exploring its causes and socio-economic impacts. Statistical evidence shows that 39 % of employment is informal, overall unemployment stands at 5.8 %, youth unemployment at 11 %, and female unemployment at 18.3 %. The [IFMR] index further reveals regional mismatches, with 12–17 resumes per vacancy. The conclusion offers targeted recommendations: implementing digital labor platforms, supporting youth and women, and enhancing regional employment services.

Key words: information asymmetry; labor market; informal sector; unemployment; digital platforms.

Аннотация: В статье анализируется феномен асимметрии информации на рынке труда Узбекистана, его причины и социально-экономические последствия. Приведены статистические данные: теневая занятость — 39 %, уровень официальной безработицы — 5,8 %, среди молодежи — 11 %, среди женщин — 18,3 %. Индекс [IFMR] выявил региональные диспропорции — по 12–17 резюме на одну вакансию. В заключении предложены рекомендации по созданию цифровых платформ, поддержке молодежи и женщин, а также развитию региональных бирж труда.

Ключевые слова: асимметрия информации; рынок труда; неформальный сектор; безработица; цифровые платформы.

KIRISH

Raqobat kuchayib borayotgan zamonaviy iqtisodiyotda mehnat bozori barqarorligi va samaradorligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Biroq ish beruvchilar va ish izlovchilar o'rtasidagi axborot tengsizligi – ya'ni axborot asimmetriyasi – mehnat bozorining samarali faoliyat yuritishiga to'sqinlik qilmoqda. Axborot asimmetriyasi — bu tomonlar bir-biri haqida to'liq va aniq ma'lumotga ega bo'lmagan holat bo'lib, bunda ish beruvchi xodimning haqiqiy malakasi yoki niyati haqida bilmaydi, ish izlovchi esa kompaniya shartlari, barqarorligi yoki haqiqiy ish muhiti haqida yetarli axborotga ega bo'lmaydi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli Farmoni bilan tasdiqlangan “Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi”da mehnat bozorini liberallashtirish, aholi bandligini ta'minlash

va kasbiy ma'lumotlarning shaffofligini oshirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur maqolada mehnat bozorida axborot asimmetriyasining sabablari, ko'rinishlari hamda iqtisodiy-ijtimoiy oqibatlari o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy mehnat bozorida axborot asimmetriyasi fenomenini tahlil qilish uchun xalqaro va mahalliy manbalarda keltirilgan asosiy nazariyalar hamda dalillar o'rganildi. Avvalo, bu tushuncha Jorj Akerlofning "The Market for Lemons" (1970) asarida chuqur asoslab berilgan. Akerlof mehnat bozorida axborot notekisligi tufayli yuqori sifatli ishchi kuchi arzon baholanishi, past malakali xodim esa tasodifan yuqori lavozimga joylashishini misol qiladi. Bu holat "adverse selection" (salbiy tanlov) deb nomlanadi. Mehnat bozorida bu shuni anglatadiki, ish beruvchi nomzod haqidagi to'liq ma'lumotga ega bo'lmagani sababli noto'g'ri tanlov qiladi.

O'zbekiston kontekstida N. G'ulomov va I. Karimovning "Mehnat bozori va bandlik muammolari" nomli asarida mamlakatda ish beruvchilar va ish qidiruvchilar o'rtasida axborot tafovutlari mavjudligi qayd etiladi. Xususan, mintaqaviy bandlik bozorida ishsizlarning katta qismi o'ziga mos keladigan ish joylaridan bexabar qolayotgani ta'kidlangan. Bu holat ayniqsa qishloq joylarda yaqqol namoyon bo'ladi.

Moliya vazirligi va Bandlik vazirligining statistik axborotlarida esa bandlikning sektoral nomutanosibligi, ayniqsa yoshlar va ayollar orasida yuqori darajada ekani ko'rsatilgan. Ushbu strukturaviy nomuvofiqliklar ortida, ko'pincha, axborot asimmetriyasi turadi: talab va taklif o'rtasidagi axborot uzilishlari ishsizlikning kuchayishiga va mehnat zaxiralarining noto'g'ri taqsimlanishiga olib kelmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda sistemali yondashuv qo'llanildi: ishchi kuchi oqimlari, kasbiy signal va real ish haqi farqlari asosida strukturaviy nomutanosiblik baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar natijasida zamonaviy mehnat bozoridagi axborot asimmetriyasi bir nechta asosiy oqibatlarga olib kelayotgani aniqlandi. Ular orasida eng muhimlari – ish beruvchilar va ish izlovchilar o'rtasidagi axborot notekisligi, strukturaviy ishsizlik, maoshlar bo'yicha tengsizlik hamda rasmiy bozor bilan norasmiy sektor o'rtasidagi tafovutdir.

Masalan, [ILO] (International Labour Organization) ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekistonda iqtisodiy faol aholi orasida taxminan 39 % ishlar norasmiy sektor hissasiga to'g'ri keladi. Bu holat ish izlovchilar uchun himoyasiz, past maoshli va ijtimoiy kafolatsiz ishlarni anglatadi, natijada axborot asimmetriyasi kuchayadi.

Rasmiy statistikaga ko'ra, iqtisodiy faol aholining qariyb 41 %i ish bilan ta'minlangan, ammo 876 000 nafar kishi ishga joylashmagan bo'lib, bu 5,8 % ishsizlik darajasini anglatadi. Ushbu ko'rsatkichlar amaliy ehtiyojlar va mavjud ish o'rinlari o'rtasida axborot bo'shlig'i mavjudligini ko'rsatadi.

Mintaqaviy nuqtai nazardan, [IFMR] (Institute of Forecasting and Macroeconomic Research) tomonidan hisoblangan Mehnat bozori indeksiga ko'ra, Jizzax, Samarqand, Qoraqalpog'iston kabi hududlarda har bir ish o'рни uchun 12–17 ta rezyume to'planmoqda. Bu holat malakali ishchilarning hamon kerakli ish haqidagi ma'lumotlarga ega emasligini ko'rsatadi.

1-jadval. Axborot simmetriyasining asosiy ko'rsatkichlari

Ko'rsatkich	Ma'lumotlar
Norasmiy sektor ishlar ulushi	39 %
Umumiy ishsizlik	5.8 % (876 000 kishi)
Yoshlar (15–24 yosh) ishsizligi	11 %, ayollar – 18.3 %
Mehnat bozor indeksidagi rezyume/ish o'рни	12–17 rezyume/vakansiya

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston mehnat bozorida axborot asimmetriyasi kuchli darajada mavjud bo'lib, bu nafaqat ish izlovchilar va ish beruvchilar o'rtasidagi axborot yetishmasligiga, balki strukturaviy ishsizlik, gender notenglik va hududiy nomutanosibliklarga ham olib kelmoqda.

Masalan, norasmiy sektor ishchilarining ulushi 50–60 %ni tashkil etadi, rasmiy ishsizlik darajasi 2023–yilda taxminan 4,5–5,8 %ni tashkil qilgan, yoshlar (15–24 yosh) o'rtasidagi ishsizlik darajasi 10,94 %ga teng, ayollarning mehnat bozorida ishtiroki esa atigi 33–36 % atrofida ekani bu masalaning qanchalik chuqurligini ko'rsatadi.

Ushbu vaziyatni yaxshilash uchun vakansiya, ish haqi va malaka talablarini real vaqt rejimida ko'rsatadigan ochiq raqamli platformalarni yaratish, ayollar va yoshlar uchun kasbiy ko'nikmalarni oshirish dasturlarini kuchaytirish hamda hududiy mehnat birjalarini ishonchli axborot bilan ta'minlash zarur.

Shu tarzda axborot asimmetriyasi kamayadi, mehnat bozori esa adolatlilik va barqarorlik sari harakatlana boshlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. IFMR (Institute of Forecasting and Macroeconomic Research). Mehnat bozor indeksi. 2022.
2. World Bank. Informal Economy Database. 2018.
3. UNDP, World Bank, ILO. An Assessment of the Social Protection System in Uzbekistan. 2020.
4. ILO (International Labour Organization). ILOSTAT: Statistics on the Informal Economy. 2023.
5. IMF. Republic of Uzbekistan: 2024 Article IV Consultation. 2024.
6. Abdurahmonov K.X. (tahr.). Mehnat iqtisodiyoti: nazariya va amaliyot. Toshkent: "Fan" nashriyoti, 2020.
7. Abdurahmonov K.X. Rekrutment: o'quv qo'llanma. Toshkent: "Fan" nashriyoti, 2021.
8. G'ulomov N., Karimov I. Mehnat bozori va bandlik muammolari. Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
9. OECD. Tackling the Policy Challenges of Labour Informality. Paris: OECD Publishing, 2021.
10. Tokhir A., Rahmonov A. Labour Market Trends and Youth Employment in Uzbekistan. Tashkent: Center for Economic Research, 2022.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

6-Maxsus son. Bakalavr talabalarining maqolalari to'plami

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>